

MAGYAR VERZIÓ

Budapest Bulletin

Morita Tsuneo

2023. január 31

Alkímia az Orbán-korszakban

— a civil társadalom etikájának és társadalmi normatívájának hiánya

Bár a rendszerváltás átalakította a politikai rendszert és megnyitotta az utat a piacgazdaság bevezetése előtt, az emberek társadalmi tudatának, erkölcsi értékeinek, szociális etikájának és társadalmi normáinak átalakítása rendkívül hosszú távú társadalmi folyamatnak bizonyult. E társadalmi változások és reformok előfeltétele a fejlett piacgazdaság. A piacgazdaság legalapvetőbb lényege a "csere", a "csere" pedig a gazdasági szereplők közötti egyenlőséget és egyenrangú kapcsolatokat (give and take) feltételez. Ennek a horizontális kapcsolatnak a fejlődése ugyanakkor előfeltétele a társadalmi normák és az etika, tehát a civil társadalom fejlődésének. Ezt az elemzési

perspektívát a *Political Economy and the Sociology of System Transformation* (Balassi Kiadó, 2020) című könyvemben mutattam be.

Magyarország azonban kudarcot vallott a piacgazdaság elmélyítésében, és olyan rendszert hozott létre, amelyben az állam (kincstár) átvette a piacot. Az ilyen rendszert "kincstári gazdaság"-nak neveztem el. Ez a rendszer a régi szocialista rendszer gazdasági rendszerének folytatása, és a felülről történő elosztás jellemzi. Az ilyen mechanizmus nem feltételezi a gazdasági szereplők közötti egyenlőséget és egyenjogúságot, hanem az "allokációra" támaszkodik, amely eleve hierarchikus viszonyt feltételez. Ezt a rendszert "adj, de engedelmeskedj (give but obey)"-nek nevezem, hogy megkülönböztessem az "adj és vegyél"-től, amely a "csere" rendszer előfeltétele. Egy olyan rendszerben, amelyben az "elosztási" viszonyok dominálnak, nem lehet egyenlő és egyenrangú társadalmi viszonyokat létrehozni. Az emberek társadalmi szinten ugyanúgy viselkednek, mint a szocialista korszakban, a "felettesek" kegyeit keresve és a hatalmat elfogadva.

Magyarországon, ahol a kincstári gazdaság dominál, a gazdasági szereplők a piaci verseny helyett állami támogatások és közmunkaprojektek megszerzésével próbálják fejleszteni vállalkozásaikat. Egy ilyen rendszerben a hatalomtól való távolság a vállalkozások fejlesztésének kulcsa. Azok, akiknek erős kapcsolatai vannak a hatalommal, "a semmiből tudnak vagyont létrehozni". Ez korunk "alkímiája".

Magyarországon a kormánypárti politikusok, a körülöttük lévő üzletemberek, a politikusok gyermekei és rokonai élvezhetnek ilyen kiváltságokat. Ugyanazokat a kiváltságokat, amelyeket az MSZMP káderek és párttagok élveztek a régi rendszerben. Egyszerűen, hiába változik a politikai rendszer, a társadalmi etika és normák változatlanok maradnak, ugyanaz a társadalmi magatartás érvényesül. Ennek semmi köze a politikai bal- és jobboldal megkülönböztetéséhez.

Ebben a rövid cikkben a Matolcsy család alkímiáját mutatom be, akik alapítványok létrehozásával és magánalapok révén közvagyonból magánvagyonra halmoztak fel. Orbán miniszterelnök veje, Tiborcz István és Orbán barátja, a gázszelő Mészáros Lőrinc vagyonterepéről lásd a fent említett könyvet.

Matolcsy MNB-elnök kormánykritikája

Tavaly év végén, 2022. december 5-én tartotta ülését az Országgyűlés gazdasági bizottsága, amelyen Matolcsy György jegybankelnök megtartotta éves beszámolóját. (<https://www.youtube.com/watch?v=KXfckTpPtGY>). Miután kifejtette a Covid-katasztrófa gazdaságpolitikája sikerének okait, Matolcsy elnök rámutatott, hogy a mezőgazdasági ágazat (elsősorban az öntözőberendezések) korszerűsítésének késlekedése volt az oka az élelmiszerárak erőteljes emelkedésének. Felhívta a figyelmet arra, hogy a teljes infláció legnagyobb részét az élelmiszerár-infláció teszi ki. Ez eltér a kormány

magyarázatától, miszerint "az Oroszország elleni uniós szankciók okozzák az inflációt". A kormány által bevezetett, több árucikk árának befagyasztására (E95-ös benzinár, cukor, növényi olaj stb.) és a kamatemelések korlátozására irányuló intézkedéseket is elhibázott politikaként bírálta, mert ezek a nemzetgazdaságot sebezhetőbbé és kevésbé ár-érzékenyvé teszik. Matolcsy kihangsúlyozta, hogy ezeket az intézkedéseket nem a Nemzeti Bank kezdeményezte. Azt is tisztázta, hogy a Nemzeti Bank több alkalommal is figyelmeztette a kormányt, hogy a gazdaságpolitikája helytelen.

Matolcsy György Országgyűlés gazdasági bizottságban

Matolcsy elnök a bizottsági meghallgatás utolsó harmadában a kormány gazdaságpolitikáját bírálta. Mondanom sem kell, hogy Matolcsy György Orbán Viktor miniszterelnök jobbkeze, aki az első Orbán-kormány óta irányítja a gazdaságpolitikát, és a kormány legutóbbi árbefagyasztási politikájára a Fidesz-kormány büszke. Ezért elképzelhetetlen volt, hogy Matolcsy valaha kritizálja a kormány gazdaságpolitikáját. Ezzel szemben Matolcsy azt mondta, hogy "a kormány politikája a kormányzati várakozásokkal ellentétben az inflációt az egekbe szöktette, és a gazdaságot az EU legtörékenyebb gazdasága" státuszba taszította. A Fidesz-kormányt támogató Nemzeti Bank elnök éppen akkor bírálta a kormányt, amikor nemzeti konzultációs kampány zajlik arról, hogy az Oroszország elleni uniós szankciók okozták az inflációt. A kormányt bíráló média és ellenzéki politikusok Matolcsy valódi szándékain tűnődtek.

A Fidesz parlamenti frakciója viszont bírálta Matolcsyt, közölve, hogy "Az elnök bizonyára nehezményezi, hogy a Fidesz parlamenti frakciója elutasította a hivatali idejének 2031-ig történő meghosszabbítására vonatkozó kérését". Erre válaszul a Nemzeti Bank a honlapján közleményt tett közzé, cáfolva az erről szóló sajtóértesüléseket, mondván, hogy "nem kértek ilyen hosszabbítást".

Vajon milyen kontextusban bírálta Matolcsy ekkoriban a kormány gazdaságpolitikáját? Úgy vélem, hogy Matolcsy kormánykritikai színjátéka arra irányult, hogy megvédje őt a gazdaságpolitika irányításáért folytatott belső harcoktól, a személyét fenyegető botránytól és a Fidesz-kormányon belüli, vele szemben kritikus légkörtől.

Szakítás Orbánnal?

2015-ben Orbán Viktor miniszterelnök szövetségese, Simicska Lajos lépéseket tett a diákkoruk óta tartó mézeshetek-típusú kapcsolatuk megszakítására, amikor nyilvánosságra hozta, hogy Orbánt hogyan próbálta leszerelésük napján a belső elhárítás beszervezni. Simicska állítólag azért haragudott meg Orbánra, mert beavatkozott egy olyan ügybe, amely a gazdasági szférába, a saját hatáskörébe tartozik, de az igazság nem világos. Orbán Viktor miniszterelnök annak idején minden eszközt bevetett, hogy a Simicskához köthető cégcsoportot kizárja a közmegrendelésekben való részvételből, és néhány év alatt sikerült is Simicska befolyását felszámolnia.

Néhány ellenzéki képviselő úgy gondolta, hogy talán Matolcsy is hasonlóan járt el, mint Simicska 2015-ben, de ez nem ilyen egyszerű. Matolcsy ugyanis nem Orbán Viktor miniszterelnököt, hanem Varga Mihály pénzügyminisztert bírálta. A másik kritikus Nagy Márton volt, aki egy időben Matolcsy jobbkeze volt a Nemzeti Bank alelnöki posztján, majd később a Pénzügyminisztériumba száműzték, most pedig gazdaságfejlesztési miniszter. A gazdaságpolitikával kapcsolatos személyes viszályok kétségtelenül az egyik tényezőt jelentik.

A másik ok a Matolcsy és fia körül kialakult botrány. Matolcsy úgy szerezte meg a vagyonát, hogy a nemzeti banki vagyont egy általa vezetett alapítványhoz irányította át, és azt a Porsche-gyűjteményéről és luxusorák felhalmozásáról ismert fia, Ádám tulajdonában lévő vállalatokba és magánalapokba helyezte át. Orbán Viktor miniszterelnök veje is hasonlót csinál, és a Fidesz egyes politikusai is rossz szemmel nézhetik a Matolcsy család felhalmozását. Ha tehát Matolcsy erőteljesebb lépéseket tesz, Orbán Viktor várhatóan minden eszközzel megpróbálja majd tönkretenni a Matolcsy család tulajdonában lévő cégeket, ahogyan annak idején Simicskát is tönkretette. Ezért elképzelhetetlen, hogy Matolcsy elvállalja a frontális konfrontáció kockázatát Orbán miniszterelnökkel.

Másrészt Orbán miniszterelnök hatalmas állami támogatást adott vejének, Tiborcz Istvánnak az induló vállalkozásához, így lett a fiatalemberből milliárdos. A Tiborcz tulajdonában lévő magánalapok egymás után vették át cégek és ingatlanok irányítását. Matolcsy Ádám és Tiborcz István ráadásul egymással együttműködve, az alapjaikon keresztül cégeket vásárolnak fel, és Magyarországot új oligarcháivá emelkedtek. Olyan jól

ismerik egymás módszereit, hogy nem engedhetik meg maguknak, hogy csak az egyiküket is tönkretegyék. Túl sok rejtett dolog van, amit nem hoztak nyilvánosságra.

Ilyen körülmények között érdekes lesz látni, hogyan alakul Matolcsy gazdaságpolitikai kritikája a jövőben.

Közérdekű alapítványok vagyonának csalárd módon történő elsajátítása

Amióta Matolcsy átvette a Nemzeti Bank elnöki tisztségét, pénzügyi oktatás és képzés, valamint globális regionális tanulmányok álcája alatt egy sor "közhasznú" alapítványt hozott létre, a bank vagyonának egy részét elvonva, és beosztottjait helyezve az alapítványok vezetésébe.

Svábhegyi palota (többé már nem közvagyon)

A Nemzeti Bank 2015-ben 280 milliárd Ft-tal járult hozzá a Pallas Athéné Geopolitikai Alapítvány (PAGEO, Pallas Athéné Geopolitikai Alapítvány) létrehozásához, amelynek székhelyéül egy Svábhegyi luxusvilla (Budapest XII. kerületi dombok között található exkluzív villa) szolgál. A kastélyt azonban soha nem használták oktatási és kutatási intézményként, és 2019-ben eladták egy meg nem nevezett ingatlanügynöknek, a Seven House Kft.-nek.

Kiderült, hogy ez az ingatlancég 70-30%-ban két magánalap tulajdonában van. Az ezt a két alapot kezelő anyaalap pedig a Quartz Alapkezelő, amelynek tulajdonosa Száraz István, Matolcsy Ádám, a kormányzó fiának barátja. Valójában Matolcsy Ádám részt vett

ennek a palotának a kezelésében, és egy időben lakott is benne, de ma már egy Ádám által irányított pénzügyi csoport bérleményként használja.

Az állami vagyonból létrehozott alapítvány vagyonát mindenesetre alacsony áron értékesítették, így vált gyakorlatilag a nemzeti bankelnök fia által kezelt vagyonná. Bár ő maga nem közvetlenül tulajdonosa a villának, különféle magánalapokat használnak fel a vagyon mosására, az ingatlan valódi tulajdonosa el van rejtve. Így a feltörekvő oligarcha modus operandijává válnak a magánalapok felhasználásának módjai a köz- és magánvagyon megszerzésére. Erre csak azok képesek, akik szoros kapcsolatban állnak a kormánnyal, a nemzeti bankokkal és a kormánypárttal.

Egy Matolcsy elnököt érintő másik botrány, hogy a nemzeti bankból alapítványi pozícióba helyezi szeretőjét kapcsolatuk titokban tartása érdekében.

Matolcsy még gazdasági miniszter korában beleszeretett egy női hivatalnokba, a 2010-ben a szegedi egyetemen végzett Vajda Zitába, aki 2013-ban elkísérte Matolcsyt a jegybankelnöki posztra történő kinevezésekor a nemzeti bankba. Az MNB-nél Vajda Zita havi 1,73 millió forintos igazgatói fizetést kapott, ráadásul közvetlenül a Nemzeti Bankhoz kerülése után Vajda asszony 32 millió forint kedvezményes kamatozású hitelt vett fel a Banktól a Naphegy közeli lakásának megvásárlására. Nem más, mint Matolcsy elnök támogatása tette lehetővé, hogy az újdonsült banki alkalmazott hatalmas hitelt kaphasson.

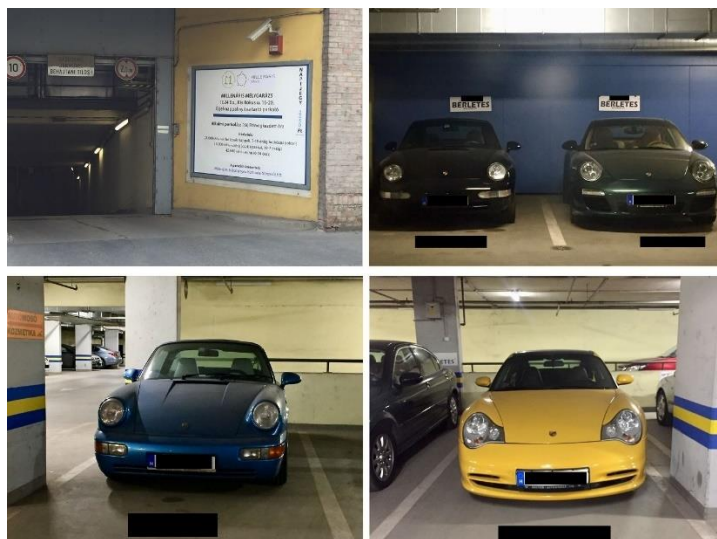
A Nemzeti Bankon belül azonban felröppent a pletyka, hogy a jegybankelnök mindenféle előnyökhöz juttatja a szeretőjét, ezért Matolcsy Vajdát a Nemzeti Bankból áthelyezte a Nemzeti Bank által alapított alapítványok igazgatójának és kutatójának. Így, Vajda asszony négy alapítványban végzett vezetői és kutatói munkájáért összesen havi 2,5 millió Ft körüli fizetést kap. Matolcsy elnök 2017-ben, feleségével történő szétválását követően, feleségül vette Vajdát. Ezt követően Vajda Zita visszavonult a Pallas Athéné Alapítványból, és visszafizette a Nemzeti Banktól kapott kölcsönét.

Ily módon az alapítványok és magánalapok felhasználása közpénzek és közvagyonok kisajátítására jelentik a modern alkímiát ma Magyarországon. A magyar oligarchák mind ebben a fajta alkímiában gazdagodtak. Éppen ezért minden eszközt felhasználnak a hatalom megtartása érdekében.

Ilyen átláthatatlan körülmények között nem meglepő, hogy a Fidesz egyes politikusai megkérdőjelezték Matolcsy apa és fia tetteit. Talán ilyen hangoktól sürgetve döntött a kormány a Nemzeti Bank által létrehozott alapítvány felszámolása mellett az idén.

Matolcsyék már kisajátították a bank vagyonának egy részét, és mivel már nincs szükség kedvese átmeneti szállására, nincs vesztenivalója az Alapítvány felszámolásával. Elképzelhető azonban, hogy úgy gondolja, hogy a fideszes politikusok köreiben hallható kritikus hangok óhatatlanul kihatással lesznek újbóli kinevezésére.

Kétségtelen tehát, hogy a kormány gazdaságpolitikáját ért kritikák mögött az áll, hogy a Fidesz frakció elutasította Matolcsy bankelnök rendkívüli kinevezési kérelmét. A 2013-ban kinevezett Matolcsy mandátuma 2019-ben lejárt, de mandátumát újabb hat évvel meghosszabbították, ezzel 2025-ig biztosítva a pozícióját. Matolcsy azonban, úgy tűnik, a Fidesz képviselőcsoportjához fordult, hogy életre szólóan, de legalább 2031-ig megtarthassa az elnöki pozíciót. Feltételezések szerint az elutasítás miatt lépett fel a kormánnyal szemben. Kimondható, hogy a 2025 utáni harmadik kinevezés a mostani incidens miatt reménytelenné vált.

Matolcsy Ádám gyűjtemény a Millenáris parkolóban

(<https://atlatszo.hu/kozpenz/2019/04/23/matolcsy-adam-porsche-911-targakat-gyujt/>)

Az extravagáns Matolcsy Jr.

Minden hatalom megront. Az egyik ember, aki a modern Magyarország korrupciójának szimbólumává vált, Matolcsy Ádám, a másik pedig Orbán Viktor miniszterelnök veje, Tiborcz István. Matolcsy Ádám Porsche-gyűjtőként és drága órák tulajdonosaként is ismert.

Ádámnak jelenleg négy klasszikus Porsche autója van, amelyeket a Millenáris (a MAMMUT melletti nagy fejlesztés)-nak a cége által bérelt parkolójában tart. A Millenáris irodaházban van Ádám cégének, valamint a vagyonmosással foglalkozó magánalapoknak az irodája. Bár bonyolult kölcsönös tulajdonosi kapcsolatot alakítottak ki, így a valódi tulajdonosokat nem lehet könnyen azonosítani, a napi információcsere ugyanabban az irodaházban zajlik.

Somlai Bálint a Ferrariban

(<https://telex.hu/direkt36/2022/02/21/vadonatu-porsche-kulonleges-ferrari-es-milliardos-uzletek-mutatjak-a-matolcsy-kor-felemelkedeset>)

Ádámnak van egy cimborája, Somlai Bálint, aki szintén milliárdos lett azzal, hogy fővállalkozóként a nemzeti bank számára vállalt egy hatalmas projektet. Az ő cégét, a Raw Development Kft-t bízta meg a Nemzeti Bank a Szabadság téri székház és a Széll Kálmán téri történelmi posta felújításaival. A szerződés összértéke 85 milliárd Ft volt, és Bálint vagyonának forrása az Ádám édesapjának kénye-kedvére végzett munkáért kapott hatalmas fővállalkozói közvetítői díjak volt. Ádám és Bálint közeli barátok, közös az ízlésük az autók és az órák terén.

Bálint egy 2020-as Ferrari hibridet (160 millió Ft) vezet, és egy Nautilus 5740/1G-001 (kb. 88 millió Ft) órát visel a csuklóján. Ádám órája szintén egy Nautilus 5711/1R-001(kb. 70 millió Ft). Megosztják a magánrepülőgépet (Bombardier Challenger 601). Valamiért állítólag diplomáciai útlevéllel rendelkeznek (és a családjuk szintén).

The Crown Building (New York)

Egy másik pletyka Matolcsy Ádámmal kapcsolatban tavaly év végén jelent meg.

A helyi portál (<https://444.hu/2022/12/15/matolcsy-adam-barati-kore-sejlik-fel-egy-new-york-i-luxusapartman-megvasarlasa-mogott>) szerint a New York-i Manhattan szívében található Crown Buildingben, egy 26 emeletes történelmi épületben található luxus rezidencia magyarok tulajdonában van, és a tényleges tulajdonosok Matolcsy Ádám és a barátainak egy csoportja.

Az épület 4-26. emeletét egy orosz vállalkozó vásárolta meg és újította fel, hogy ultraluxus szállodát hozzon létre, amelynek minimális szobaára hétköznapokon 3567 dollár és afelett van, hétvégén pedig 4200-5500 dollár között mozog. A szállodában 83 szoba és 22 rezidencia található. Egy magyar cég vásárolt meg egy 348 m²-es rezidenciát a szálloda 18. emeletén.

A 2021. április 27-én bejegyzett, a new yorki luxusrezidenciát megvásárló cég a Millenáris irodaház (amelyben Ádám cége működik) jelölte meg székhelyként. A szerződést az a személy írta alá, aki tulajdonosa annak a két cégnek, amelynek ez a székhely-címe, és mindkettőt beolvasztotta a Felis magánalap. A különböző magánalapok tulajdonosi útvesztőjén történő áthaladás révén a tényleges tulajdonosok nem látszanak, sosem derülnek ki. A Millenáris irodaháznak annak idején a Quartz Alapkezelő, egy szintén több befektetési alap összeolvadása révén létrejött alap volt a tulajdonosa, amelynek menedzsmentjét Ádám barátja, Száraz István, a Svábhegyi villa privatizációja mögött álló csoport felügyelte. Ezért feltételezhető, hogy a New York-i rezidencia kétségtelenül egy Matolcsy Ádám és csoportja közös tulajdonában lévő ingatlan.

Ez a New York-i rezidencia a becslések szerint körülbelül **40 millió dollárba** kerülhetett. Állítólag katalógusáron vásárolták meg. A feltörekvő magyar oligarchák a közpénzek elvonásával élvezik életük tavaszát, magánrepülőgépeken osztognak, és New Yorkban és más eldugott üdülőhelyeken szórakoztatják magukat.

Érdekes lesz nyomon követni, hogy vajon a Magyar Nemzeti Bank elnökének, Matolcsynak ez a kis lázadása befolyásolja-e ezeknek a feltörekvő oligarcháknak a jövőjét, vagy sem.